R. Custers, E. De Vlieger, S. Stoops, A. Van Gysel, B. Verleyen: Průvodce biotechnologiemi. Biotechnologie v zemědělství a potravinářství

Nakladatelství Academia, Praha 2006, 104 stran, doporučená cena 145 Kč, ISBN 80-200-1350-4

V úvodu se čtenář doví leccos o historii zemědělství i o tom, jak to zemědělci dělají dnes. Jsou tam popsány klasické šlechtitelské přístupy, shrnuto genové inženýrství v kostce a charakterizovány biotechnologie v zemědělství v kontrastu se zemědělstvím ekologickým. Druhá kapitola patří DNA, třetí genovému inženýrství, čtvrtá jeho uplatnění v rámci biotechnologických aplikací. V ní jsou zmíněny i hlavní obtíže, kterých se veřejnost obává. V dodatcích jsou vysvětlivky hlavních biotechnologických termínů, vývoj genetiky v datech, seznam odkazů na webu a kratičký rejstřík. Příručka tedy nepokrývá biotechnologie v plném rozsahu, ale zaměřuje se na nejmodernější aspekty, které si zaslouží pozornost veřejnosti. A dělá to dobře.

Nápadným znakem knihy je barevné provedení s proměnami typů písem a uspořádání v rámci stránek, jak to známe z reklamních publikací. V naší popularizační literatuře jsem se s tím ještě nesetkal. A přece nemohu říci ano, konečně jsem spokojen. Proč? Nezáleží na prostém vodopádu barev a tvarů, který vás sice přitáhne a vyburcuje, ale také unaví. Barevné podklady někdy znevýrazňují text, příliš mnoho změn snižuje rychlost orientace. Definice biotechnologie, která má pro tuto knihu klíčový význam, má mimikry – v zdobném doprovodu ji skoro není vidět. Kreslený humor a obrázky sice text odlehčují, ale mohly by s ním lépe ladit, doplňovat jej. Zato schémata, která jsou pro výklad nejdůležitější, se mi jeví jako povedená a totéž lze říci o tabulkách. V zásadě je ale publikace členěná přehledně. V každém okamžiku člověk bezpečně ví, v jakém stadiu výkladu se pohybuje.

Nejvíce oceňuji jednoduše a srozumitelně vyvedené prvoplánové výklady pojmů *genové inženýrství* a *klonování* na úrovni molekul a buněk, předvedení, k čemu je to dobré, a výběr příkladů využití těchto přístupů v biotechnologiích. Také jádro pudla problémů, se kterými se biotechnologie ve světě, v Evropě i u nás potýká, je vystiženo věcně a srozumitelně. Jako vhodný příklad jistě posloužilo porovnávání rizik biotechnologií a podvýživy obyvatel na příkladě třetího světa (problém, který existuje) a v souvislosti s přelidněním (problém, který se může plně rozvinout v nedaleké budoucnosti). Doporučuji knížku individuálním zájemcům i knihovnám, zejména školním. Vhodná je také pro ochránce přírody, kteří se chystají demonstrovat v ulicích. Rád bych jim vzkázal: „Pamatujte, že pro vyjádření protestu je dobré být předem dobře informován, aby námitky mířily zasvěceně na nejdůležitější cíle.“

JAROSLAV FALTÝN

Počátky státu Izrael

JAN ZOUPLNA: Od jišuvu k Izraeli. Formování izraelských mocenských elit 1919–1949

Libri, Praha 2007, 328 stran, doporučená cena 490 Kč, ISBN 978-80-7277-336-7

Knihu „Od jišuvu k Izraeli“ ohodnotila Akademie věd ČR jako vynikající výsledek vědecké práce a udělila jejímu autorovi Janu Zouplnovi Cenu Akademie věd ČR pro mladé vědecké pracovníky. Autor se zaměřil na dosud málo zpracované počátky izraelského státu. Zabýval se nejdůležitějšími politickými formacemi židovské komunity během britské mandátní správy, jejich historickým vývojem, ideologií a vztahem k židovskému kulturnímu i náboženskému dědictví.

Časově je práce vymezena formováním hnutí Achdut ha-avoda r. 1919 a koncem palestinské války r. 1949. Tematickou osou knihy je charakteristika procesu, jímž se v jišuvu (židovské komunitě mandátní Palestiny) dostala k moci aktivistická levice.

Autorovým cílem bylo analyzovat způsob, jímž se dělnickému hnutí, jež zpočátku představovalo nepočetnou a ekonomicky slabou skupinu v rámci sionistické organizace, podařilo vybudovat v podmínkách britské mandátní Palestiny stabilní mocenskou základnu, která se stala institucionální bází nezávislé izraelské státnosti. Autor analyzoval systém fungování tohoto mocenského systému a také schopnost sionistického dělnického hnutí transformovat svou palestinskou základnu v centrum světového sionistického hnutí.

Struktura knihy odpovídá spíše tematickému než lineárnímu popisu dějin. To umožňuje porovnávat jednotlivé aspekty činnosti hlavních protoizraelských politických hnutí – sionistického dělnického hnutí a revizionistického hnutí. Text je rozdělen do tří kapitol. První je věnována charakteristice historických, ekonomických a demografických podmínek v mandátní britské Palestině a národním institucím jišuvu. Ty tvořily prostředí, v němž ve sledovaném období dvojice nejsilnějších politických formací operovala. Vedení jišuvu nedisponovalo přímou kontrolou nad židovskou komunitou. Příslušnost k jišuvu byla dobrovolná. Komunita zahrnovala pestrý vzorek politických seskupení, která se podstatně lišila například v sociální skladbě nebo náboženské orientaci. Páteří

Nové tituly v řadě ALITER nakladatelství DOKOŘÁN

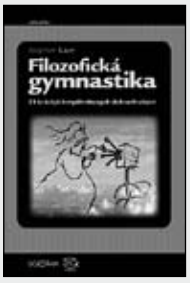

STEPHEN LAW
Filozofická gymnastika
25 krátkých myšlenkových dobrodružství
Překlad Petr Pálenský, vázaná s přebalem, 344 stran, 80 ilustrací, 299 Kč

DAVID LEAVITT
Muž, který věděl příliš mnoho
Alan Turing a první počítač
Překlad Ondřej Prcín, vázaná s přebalem, 272 stran, 298 Kč

GEORGE JOHNSON
Až na konec vesmíru
Jak Henrietta Leavittová a Edwin Hubble bilionkrát zvětšili vesmír
Přeložili Jana a Pavel Houserovi, 168 stran, vázaná s přebalem, cca 225 Kč.

NAKLADATELSTVÍ Dokořán, Zborovská 40, 150 00 Praha 5, tel. 257 320 803, fax 257 320 805, dokoran@dokoran.cz, www.dokoran.cz

INZERCE 927

HAVLÍČKŮV BROD
KULTURNÍ DŮM OSTROV

17. Podzimní knižní veletrh
5. a 6. října 2007

Udělejte si výlet do Havlíčkova Brodu, protože na 17. Podzimním knižním veletrhu na vás čekají:

- **desetitisíce knih od 180 nakladatelů z celého Česka: cestopisy a průvodce, romány i kuchařky, knížky pro děti i pro dospělé, encyklopedie, slovníky, učebnice...**
- **veletržní ceny, výhry, autogramiády, výstavy, snídaně, obědy a večeře s populárními spisovateli!**
- **Dvoudenní slosovatelná vstupenka s mnoha kupony na zajímavé slevy stojí pouhých 40 Kč a platí nejenom na 17. Podzimní knižní veletrh, ale také do Muzea Vysočiny a Galerie výtvarného umění.**
- **Všechny další podrobnosti najdete na adrese www.hejkal.cz**
  Informace o nových knihách najdete na celoročním virtuálním veletrhu na adrese www.virtualniveletrh.cz

INZERCE 920

organizovaného jišuvu bylo dělnické hnutí. Drtivé vítězství levice – krom toho, že si levice vybudovala efektivní organizační model – bylo také nepřímým důsledkem druhé světové války.

Dvě následující kapitoly jsou zaměřeny postupně na vývoj sionistického dělnického hnutí a revizionistického hnutí. Obě kapitoly jsou členěny každá do tří podkapitol, z nichž první je vždy věnována historickému vývoji, druhá ideologii a třetí vztahu k židovskému kulturně-historickému dědictví. To umožnilo naplnit jeden ze záměrů knihy vytčených autorem: připravit čtenáři historii strukturovanou tak, aby bylo možné oba hlavní politické proudy porovnávat. To je jedním z výrazných přínosů knihy a ocení jej snad i čtenáři odchovaní výukou lineárně pojatých dějin.

Izrael jako stát byl po dlouhou dobu spíše utopickým projektem se slabým ekonomickým a populačním zázemím. V politické situaci sledovaného období se nejlépe zorientovalo sionistické dělnické hnutí. Mocenská (pravicová) alternativa revizionizmu naopak zanikla, jeho četní představitelé zůstali i po vyhlášení samostatného státu v diaspoře. Jedním z předáků dělnické levice byl David Ben Gurion, který také 14. 5. 1948 vyhlásil stát Izrael a stal se jeho prvním premiérem. V důsledku druhé světové války a vyvraždění většiny evropských Židů význam mocenské základny v Palestině po roce 1945 výrazně vzrostl. Sionistický projekt zachránil desetitisíce Židů před jistou smrtí.

Zejména při psaní o vývoji revizionistického hnutí využil autor nové, dosud nezveřejněné informace. Jednotlivé podkapitoly věnované tomuto tématu byly již publikovány v prestižních mezinárodních recenzovaných časopisech. Exkluzivní informace pocházejí především z archivů a dokumentů telavivského Jabotinsky Institute. Autor dále využil téměř dvacítku zahraničních periodik. Pozoruhodný je seznam pramenů. Vedle množství zahraniční odborné literatury zahrnuje memoáry a další dokumenty. Oceněný vědec založil svou práci na vlastních překladech z angličtiny, francouzštiny, hebrejštiny, polštiny, ruštiny (kromě toho využil i nově pořízené překlady z jidiš a z němčiny).

Číst Zouplnovu monografii není snadné. Množství a exkluzivita informací nutí k přemýšlení o faktech a souvislostech, zároveň ale obrovské informační bohatství podané jazykem disertační práce staví před čtenáře jen obtížně prostupný blok dat. Monografii tak lze spíše používat jako příručku než ji číst jako knihu. To ovšem nijak nesnižuje kvalitu informací ani chvályhodnost tohoto vydavatelského počinu. Bez něj by totiž ceněná disertační práce Jana Zouplny zůstala mnohým čtenářům v podstatě nedostupná.

Mgr. Jaroslav Faltýn (*1976) vystudoval Filozofickou fakultu UK. Ve Výzkumném ústavu pedagogickém v Praze se zabývá srovnávací pedagogikou.